

Regeringens proposition

1976/77:142

**om medel för det nordiska ministerrådets allmänna budget år 1978
m. m.;**

beslutad den 30 mars 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

JOHANNES ANTONSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs medel för att bestrida Sveriges andel av kostnaderna för den verksamhet, som finansieras över det nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1978. Budgeten innebär en väsentlig ökning av projektverksamheten i förhållande till 1977. Den allmänna budgeten omfattar inte det nordiska kultursamarbetet för vilket en särskild budget finns. I propositionen lämnas vidare en redogörelse för det nordiska samarbete som har bedrivits inom ministerrådets verksamhetsområde år 1976.

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-03-30

Närvarande: statsminister Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Antonsson

Proposition om medel för det nordiska ministerrådets allmänna budget år 1978 m. m.

I prop. 1976/77:100 (bil. 14 s. 23) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till *Nordiska ministerrådets allmänna budget* för budgetåret 1977/78 beräkna ett förslagsanslag av 8 975 000 kr. Jag anhåller nu att få ta upp denna fråga.

1. Inledning

Det nordiska ministerrådet upprättades år 1971 genom en revision av den år 1962 ingångna samarbetsöverenskommelsen mellan de nordiska länderna (Helsingforsavtalet). Den 12 april 1973 ingicks ett avtal mellan de nordiska länderna om upprättande av det nordiska ministerrådets sekretariat i Oslo. Upprättandet av ministerrådssekretariatet godkändes för Sveriges del av riksdagen den 25 maj 1973 (prop. 1973:121, UU 1973:13, rskr 1973:245). Verksamheten vid sekretariatet inleddes den 1 juli 1973.

I samband med upprättandet av sekretariatet skapades en budget för den del av ministerrådets verksamhet som administreras av sekretariatet. Denna budget, den allmänna budgeten, omfattar inte det nordiska kultursamarbetet, för vilket ministerrådet fastställer en särskild budget. Den omfattar inte heller de gemensamma nordiska biståndsprojekten i u-länder.

Fr. o. m. år 1975 omfattar ministerrådets allmänna budget ett kalenderår. Medel för verksamheten under år 1977 anvisades av riksdagen den 19 maj 1976 (prop. 1975/76:203, UU 1975/76:17, rskr 1975/76:350).

Den 24 mars 1977 fastställde nordiska ministerrådet den allmänna budgeten för år 1978. Dessförinnan hade ministerrådet inhämtat yttrande från Nordiska rådet vid sammanträden mellan Nordiska rådets budgetkommitté och samarbetsministrarna.

Den budgetprocedur ministerrådet har fastställt innebär för svensk del bl. a. att förslag inte kan föreläggas riksdagen inom den tid inom vilken propositioner normalt skall lämnas till riksdagen. Motsvarande gäller för förslaget till budget för det nordiska kultursamarbetet.

Inledningsvis lämnar jag en översiktlig redogörelse för hela det nordiska samarbetet under år 1976 inom ministerrådets verksamhetsområde, dvs. även kulturområdet som inte omfattas av den allmänna budgeten. Därefter redogör jag närmare för ministerrådets förslag till budget för verksamheten under 1978.

Chefen för utbildningsdepartementet har tidigare i dag anmält frågan om 1978 års verksamhetsbudget för det nordiska kultursamarbetet m. m. (prop. 1976/77:136)

2. Det nordiska samarbetet under år 1976

Det nordiska samarbetet har under år 1976 utvidgats och fördjupats ytterligare.

Bland de viktigaste resultaten inom ministerrådets verksamhetsfält år 1976 kan följande nämnas:

- Avtalet om den nordiska investeringsbanken, som ingicks år 1975, har trätt i kraft och banken har inlett sin verksamhet.
- Den nordiska miljöskyddskonventionen, som ingicks år 1974, har trätt i kraft.
- Ministerrådsförslag till program för samarbetet på social- och hälsovårdsområdena har utarbetats, liksom program för samarbetet på arbetsmiljöområdet och inom byggsektorn.
- Ett ministerrådsförslag till konvention om gränskommunalt samarbete har utarbetats.
- Ett nordiskt handlingsprogram för vuxenutbildning har antagits.
- Ett nordiskt samarbetsorgan för vetenskaplig information (NORDINFO) har inrättats.

Statsministrarna från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige möttes i Helsingfors den 3 december 1976 på inbjudan av Finlands statsminister. Under en del av överläggningarna deltog även de nordiska samarbetsministrarna. På dagordningen stod bl. a. den ekonomiska situationen, det nordiska energi- och industrisamarbetet och särskilt perspektiven kring olje- och gasförekomsterna på den norska kontinentalsockeln, utvecklingen av alternativa energikällor och de säkerhetsproblem som är förenade med kärnkraft, samt den nordiska råvaru- och resursutredningen. Statsministrarna informerades också om ministerrådets arbete med ett sammanhållande pro-

gram för det nordiska samarbetet.

En utförlig redogörelse för det nordiska samarbetet år 1976 har lämnats i Nordiska ministerrådets berättelse till Nordiska rådet (C1/1977). Jag gör nu en sammanfattning av de viktigaste frågorna på olika områden.

2.1 Den nordiska investeringsbanken

Avtalet om upprättande av en nordisk investeringsbank undertecknades den 4 december 1975 och godkändes av de nationella parlamenten under år 1976 (prop. 1975/76:108, NU 1975/76:40, rskr 1975/76:231). Avtalet trädde kraft den 1 juni 1976. Regeringarna har utsett styrelsen för banken. Nordiska rådet och ministerrådet har utnämnt medlemmar av bankens kontrollkommitté för den första perioden.

Banken, som ligger i Helsingfors och började sin verksamhet den 2 augusti 1976, har till uppgift att förmedla lån och ställa garantier för investeringsprojekt och export av gemensamt nordiskt intresse.

Banken har ett grundkapital på 400 milj. SDR (särskilda dragningsrätter) vilket motsvarar ca 2 miljarder svenska kronor. Av detta kapital skall en fjärdedel inbetalas och hittills har 33 1/3 milj. SDR inbetalats. Banken har t. o. m. januari 1977 beviljat lån sammanlagt motsvarande ca 72 milj. SDR.

Det första lånet på 17 milj. SDR lämnades till det finska statliga kraftbolaget Imatran Voima Oy, för utbyggnad av den finska delen av en ny finsk-svensk kraftledning, som utgör en väsentlig länk i det gemensamma nordiska kraftförsörjningsnätet.

Det andra lånet till ett belopp motsvarande 200 milj. norska kr. beviljades till Islenska Järnblendifélagid, som ägs till 55 % av isländska staten och 45 % av det norska industriföretaget Elkem-Spigerverket A/S, för finansiering av ett kiseljärnverk på Island.

Vid utgången av år 1976 hade banken fått ett tjugotal ansökningar och förfrågningar om lån avseende både investeringar i Norden och exportkrediter. Förutom låneprojekt inom energi- och transportområdena har förfrågningar kommit från olika industribrascher såsom den kemiska industrin, livsmedels-, textil-, glas-, samt dataindustrierna.

2.2 Råvaror och andra resurser

De nordiska statsministrarna beslöt i januari 1975 att det skulle genomföras en utredning om den nordiska råvaru- och resurssituationen och av möjligheterna för ett närmare samarbete i syfte att dra största möjliga nytta av tillgängliga resurser. Den projektgrupp ministerrådet har tillsatt lade i oktober 1976 fram en rapport som motsvarar första delen av mandatet. Rapporten koncentreras till den faktiska situationen på råvaru- och resursområdet.

Den beskriver totalekonomin och befolkningsutvecklingen, primärnärings-

arnas betydelse i Norden. energiresurser och energiförbrukning i Norden, export och import samt begränsningar för resursutnyttjandet.

Ministerrådet har beslutat att utredningen skall fortsätta sitt arbete bl. a. med framtidsperspektiven, utarbetande av prognoser med sikte på mitten av 1980-talet och en djupare analys av vissa områden med angivande av möjligheter till samarbete.

Statsministrarna var vid sitt möte den 3 december 1976 eniga om att arbetet med resursutredningen snabbt skall föras fram till en precisering av de områden där ett djupare nordiskt samarbete är möjligt. Därigenom kunde man uppnå ett effektivare utnyttjande av de samlade nordiska råvaru- och naturresurserna.

2.3 Lagstiftningsfrågor

I sin berättelse år 1976 till Nordiska rådet lade ministerrådet fram ett lagstiftningsprogram på längre sikt som kompletterade tidigare program för det nordiska lagstiftningsarbetet. Programmet kompletteras efter hand bl. a. med hänsyn till resultatet av årliga överläggningar mellan ministerrådet och Nordiska rådets juridiska utskott.

Ministerrådet har under år 1976 inte fört upp några nya projekt på det nordiska lagstiftningsprogrammet. Ansträngningarna har i stället inriktats på att söka förverkliga de projekt som för närvarande är upptagna på programmet. Sålunda har det nordiska samarbetet på skadeståndsrättens område fortskridit i enlighet med de tidigare presenterade riktlinjerna. På integritetsskyddsområdet har intresset koncentrerats till de problem som data-tekniken ger upphov till. Ministerrådet har tillsatt en nordisk arbetsgrupp med uppdrag att kartlägga arten och omfånget av de rättsliga problemen i samband med s. k. dataflykt och överföring av data över gränserna. Samarbete har inletts i frågan om rättsliga problem i förbindelse med borrarplattformar. Ministerrådet har påbörjat en undersökning om borgens praktiska betydelse för enskilda och för den allmänna kreditpolitiken.

Ett betydande samarbete i lagstiftningsfrågor äger dessutom rum på andra områden som inte har framhävts särskilt i det långsiktiga lagstiftningsprogrammet.

2.4 Kulturellt samarbete

Samarbetet på det allmänskulturella området har under det gångna året inriktats på att ge nya och större befolkningsgrupper en mer aktiv roll i det nordiska kultursamarbetet och kulturutbudet. Samtidigt har ambitionen varit att stärka kultursamarbetet både till innehåll och omfattning. Sedan år 1976 är stödet till nordiskt ungdomssamarbete uppfört som en fast post på verksamhetsbudgeten. Sedan år 1976 utgår stöd till samarbete på folkbildningsområdet för en försöksperiod av tre år. Avsikten med stödet är

att föra ut det nordiska kultursamarbetet till allt större befolkningsgrupper.

Vid fördelningen av medlen prioriteras projekt på lokalplanet och på arbetsplatserna samt kulturutbudet till tidigare försummade samhällsgrupper.

På utbildningsområdet har planläggningen av ett nordiskt projektprogram inom vuxenutbildningen hört till de väsentligaste arbetsuppgifterna. Under året har en arbetsgrupp utarbetat ett förslag till projektprogram, vilket har godkänts av ministerrådet. Genomförandet av programmet inleddes under hösten 1976 och arbetet skall pågå under en tvåårig försöksperiod.

Ett viktigt nytt verksamhetsfält gäller utbildning av ungdomar i åldern 16–19 år. Ett nordiskt samarbete, speciellt vad yrkesutbildningen beträffar, är under planläggning och ett projektprogram har utarbetats.

På forskningsområdet kan bl. a. nämnas att ministerrådet har fattat beslut om inrättande av ett nytt nordiskt samarbetsorgan för vetenskaplig information. Den nya organisationen, som trädde i kraft den 1 januari 1977, är avsedd att innebära en samordning och effektivisering av det nordiska samarbetet såväl inom forskningsbibliotekssektorn som när det gäller informations- och dokumentationssektorn.

Under år 1976 har en utredning tillsatts för att överväga formerna för samarbetet mellan de nordiska språknämnderna. Resultatet av utredningsarbetet torde föreligga i början av år 1977. Vidare har organisationen och finansieringen av det nordiska samarbetet inom massmediaforskning utretts.

Mot bakgrund av möjligheterna att i en nära framtid via satellit sända program från ett nordiskt land direkt till ett annat nordiskt land, tillsatte ministerrådet i december 1975 en statssekreterargrupp med uppgift att utreda de nya tekniska förutsättningarna. Utredningens förslag kommer att föreligga under år 1977.

2.5 Socialpolitik

Verksamheten på det socialpolitiska området har särskilt inriktats på socialkonventionssamarbetet, forsknings- och utvecklingssamarbete, bl. a. rörande rusmedel, samverkan om vidareutbildning av social- och medicinalpersonal, läkemedelssamarbete och transplantationssamarbete. Samarbetet på dessa olika insatsområden har förstärkts under året.

Behovet av nytänkande rörande inriktningen av socialpolitiken under kommande år har under senare tid blivit en synnerligen aktuell fråga på såväl nationellt som nordiskt plan. Ministerrådet har överlämnat ett förslag till samarbetsprogram på detta område för yttrande av Nordiska rådet. Planeringen av ministerrådets verksamhet på området bör ses mot bakgrund av den starkt växande efterfrågan på insatser från samhällets sida på social- och hälsovårdsområdet.

Samtidigt avser ministerrådet att stödja verksamheten på redan etablerade samarbetsfält. Här skall särskilt nämnas utbyggnaden av den nordiska konventionen om social trygghet av år 1955, samarbetet rörande utbildning

och arbetsmarknad för social- och hälsovårdspersonal samt samverkan om rusmedelsforskning. Vid utformningen av de konkreta insatserna skall särskild vikt fästas vid socialpolitiska åtgärder av förebyggande karaktär.

2.6 Arbetsmarknadssamarbete

Konjunkturbetonade sysselsättningsproblem har lett till ökat behov av samarbete mellan de nordiska länderna, speciellt vad gäller sysselsättningsstimulerande åtgärder. Mot denna bakgrund genomfördes hösten 1976 en gemensam nordisk granskning av regeringarnas sysselsättningsstimulerande åtgärder under den senaste konjunkturedgången. Syftet var bl. a. att diskutera erfarenheterna av regeringarnas beredskapsprogram samt att höja beredskapen inför kommande konjunkturlägen av samma art.

Under år 1976 har det nordiska arbetsmarknadssamarbetet i övrigt koncentrerats på genomförandet av det program för nordiskt samarbete på arbetsmarknadsområdet som ministerrådet fastställde den 26 november 1975. Arbetsmarknadsprogrammet innebär en fördjupning och vidareutveckling av det nordiska arbetsmarknadssamarbetet inom ramen för 1954 års överenskommelse om gemensam nordisk arbetsmarknad med beaktande av de förändringar på arbetsmarknaden och i arbetsmarknadspolitiken som har ägt rum sedan överenskommelsen ingicks.

Fastställandet av arbetsmarknadsprogrammet har lett till en kraftig expansion av det nordiska samarbetet inom detta område. Den första etappen av arbetsmarknadsprogrammets genomförande torde i stort sett vara slutförd vid utgången av år 1978.

Under år 1976 har man bl. a. genomfört ett samnordiskt projekt i syfte att utveckla åtgärderna mot ungdomsarbetslösheten. Vidare har man sökt finna former för en vidareutveckling av samarbetet kring arbetsmarknadsutbildningen i de nordiska länderna.

En omfattande utredning om arbetskraftens och kapitalets rörlighet i Norden har satts igång. Genom utredningen söker man klarlägga hinder, möjligheter, effekter och problem förknippade med sådan rörlighet. Man har också genomfört en jämförande analys av arbetsmarknadspolitikens mål och medel i Norden.

En utredning om utländska uthyrnings- och entreprenadföretags verksamhet i de nordiska länderna med avscende på s. k. grå arbetskraft inleddes hösten 1976.

Under år 1977 beräknar man att kunna slutföra ett av de högst prioriterade projekten i arbetsmarknadsprogrammet, nämligen det som avser systematisering och effektivisering av informationsutbytet i Norden vad gäller arbetsmarknadsfrågor. Ett projekt rörande förenhetligande av arbetsförmedlingsmetoder i Norden skall sättas igång under år 1977.

2.7 Arbetsmiljöfrågor

Under år 1976 har man i alla de nordiska länderna visat arbetsmiljöfrågor en starkt ökad uppmärksamhet. De nya arbetsmiljölagar som nu utarbetas i de nordiska länderna innebär också en faktisk harmonisering av huvudprinciperna för arbetsmiljölagstiftningen.

Arbetsmiljöfrågorna är även ett viktigt fält för samarbetet inom ministerrådets ram. Ett förslag till handlingsprogram för det nordiska arbetsmiljösamarbetet har utarbetats under året och varit på remiss hos arbetsmarknadens parter. Handlingsprogrammet har överlämnats till Nordiska rådet för yttrande vid 25:e sessionen.

Även under år 1976 har delområdet arbetsmedicin/yrkeshygien varit högst prioriterat inom sektorn, vilket bl. a. beror på den vikt man fäster vid skydd mot giftiga och farliga material. Samarbetet om gränsvärdesfrågor har utmynnat i ett projekt som påbörjas år 1977 och som syftar till att ge bästa möjliga faktaunderlag för fastställande av yrkeshygieniska gränsvärden i de olika länderna. Man har vidare samarbetat om bl. a. lösningsmedlens verkningar och om hälso- och arbetsmiljöproblem i träindustrin.

Inom den psykosociala arbetsmedicinen har man fortsatt att utvidga kontaktverksamheten. Vissa större projekt kommer enligt planerna att påbörjas under år 1977.

2.8 Miljövård

Skydd och vård av den yttre miljön är ett område som ägnar sig väl för nordiskt samarbete. Föreningensfrågorna kan sällan ses enbart från nationell synpunkt. Miljöproblem i de olika nordiska länderna är ofta likartade och länderna har förhållandevis lika miljöskyddsstandard.

Miljöpåverkan över gränserna mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige regleras genom den nordiska miljöskyddskonventionen, som trädde i kraft den 5 oktober 1976. Genom denna har länderna åtagit sig att jämställa grannländernas miljöskyddsintressen med motsvarande intressen i det egna landet bl. a. vid prövning av tillstånd till miljöskadlig verksamhet. Ett avtal om kontakt i säkerhetsfrågor rörande kärnenergianläggningar vid gränserna har också trätt i kraft.

Ministerrådet arbetar fortlöpande för att få till stånd samordning och harmonisering av åtgärder till skydd och vård av miljön. Verksamheten är i detta avseende främst inriktad på att gemensamt utföra det grundläggande forsknings- och utredningsarbete som krävs som underlag för beslut om miljöskyddet.

Vad vattenvårdsområdet beträffar arrangerade ministerrådet i december 1976 en konferens om föroreningssituationen i Kattegatt och Skagerack. Resultaten skall följas upp under år 1977.

Projekteringsverksamheten inom ministerrådet har under år 1976 koncentrerats till delområdena avfall, buller, luftvård, naturvård och miljövårds-

forskning. Bland projekten kan nämnas följande.

Ministerrådet har påbörjat en jämförande studie av anläggningar i Norden med olika behandlingsmetoder för kommunalt avfall. Det ger också bidrag till Nordiska avfallsbörser för insamling och distribution av information rörande behandlingsanläggningar för problemavfall. En nordisk ordlista över avfallstermer har utarbetats. Ett projekt avseende en gemensam nordisk beräkningsmodell för vägtrafikbuller har påbörjats. I fråga om samarbetet rörande buller från industriell utrustning har nya utredningar genomförts bl. a. avseende krossar och tryckluftswerktyg. Arbetet har fortsatt inom det omfattande projektet rörande övervakningssystem för luftföroreningar. Syftet med den nordiska samverkan är här att utarbeta metoder som kan användas i ett europeiskt övervaknings- och utvärderingsprogram för luftföroreningar.

Planeringsarbete har bedrivits för ett samarbete i fråga om kontroll av hälso- och miljöfarliga varor. Inom naturvården har arbetet med bl. a. en naturgeografisk regionindelning av Norden samt en kartläggning av hotade djur- och växtarter avslutats.

2.9 Handels- och valutapolitiska frågor

Utvecklingen av den nordiska samhandeln har under år 1975 och första halvåret 1976 präglats av den internationella konjunkturkrisen. Den nordiska samhandeln ökade dock något även under år 1975 och man kunde notera en viss ökning av andelen av samhandeln i dessa länders totalhandel. Man kan konstatera att en expansiv ekonomisk politik i de nordiska länderna har haft en gynnsam inverkan på den nordiska samhandeln.

De nordiska länderna har fortsatt att upprätthålla nära kontakt i en rad frågor, som under året har aktualiserats i internationella ekonomiska organisationer. Detta samråd har i synnerhet avsett UNCTAD och de multilaterala handelsförhandlingarna i GATT samt även nord/syd-dialogen. Samarbetet om praktiska problem i handeln mellan EG och EFTA fortsätter.

På det valutapolitiska området har man med verkan från den 1 februari 1976 ingått ett nytt avtal mellan de nordiska centralbankerna om kortfristigt valutastöd. Detta avtal, som innebär en ökning av lånemöjligheten med ca 50 % och utökning av den ordinära kredittiden från 3 till 6 månader, ersätter ett tidigare avtal som ingicks 1962 och reviderades år 1967.

Genom NORDIPRO, som är en gemensam grupp bildad av de nordiska ländernas handelsprocedurkommittéer, arbetar man med en rad projekt som rör förenkling av procedurerna i internationell handel.

2.10 Energifrågor

På grundval av en utredning, som har gjorts av en arbetsgrupp med representanter för berörda nordiska organ, beslöt ministerrådet i november

1975 att inleda ett utvidgat samarbete om forskning, utveckling och teknologiförmedling på energiområdet. Arbetet lades i en inledande fas på Nordiska industrifonden. Under år 1976 har ministerrådet beviljat medel till fem projekt rörande bl. a. kommunal energiplanläggning och fjärrvärme.

För år 1977 har ministerrådet givit detta område hög prioritet och verksamhetens omfång kommer att öka betydligt. På uppdrag av ministerrådet har industrifonden också lagt fram en rapport om samarbetets framtida inriktning. Ministerrådet anser det lämpligt att lägga även det fortsatta samarbetet, inom de delar av energiområdet som rapporten behandlar, på industrifonden.

På kärnsäkerhetsområdet har en grupp som har tillsatts av det Nordiska kontaktorganet för atomenergifrågor framlagt en rapport (NU 1976:28) med förslag till samarbetsprojekt. Ministerrådet anser att denna rapport innehåller en rad betydelsefulla projekt som kan bidra till en värdering och lösande av aktuella kärnsäkerhetsfrågor och att arbetet bör påbörjas snarast möjligt. Under år 1977 bör man söka få fram ett bättre underlag för att ta ställning till omfånget av det fortsatta arbetet samt underlag för fastställandet av tidsplan och finansiering.

Vid sitt möte i december 1976 diskuterade statsministrarna utvecklingen av alternativa energikällor och de säkerhetsproblem som är förenade med kärnkraft. De betonade vikten av ökat nordiskt samarbete om forskning på dessa områden.

2.11 Industripolitik

Aktuella industripolitiska frågor såväl mellan de nordiska länderna som i förhållande till tredje land diskuteras regelbundet i ministerrådet.

Arbetet i Industrifonden och den standardiserings- och prövningsverksamhet som bedrivs i NORDTEST har vidareutvecklats. Ministerrådet har beslutat tillföra Industrifonden 10 milj. sv. kr. under år 1977. Härmed uppgår de medel som sammanlagt har tillförts fonden till 40 milj. sv. kr. Fonden har t. o. m. augusti 1976 beviljat sammanlagt 26 milj. sv. kr. till 67 projekt. Genom Nordiska industrifonden har man fått ett viktigt instrument för nordiskt samarbete om konkreta forsknings- och utvecklingsprojekt av betydelse för industrin.

En utveckling av det energipolitiska samarbetet kan på något längre sikt utgöra en viktig stimulans för det industripolitiska samarbetet.

Ministerrådet fäster stort avseende vid ett utvidgat samarbete för att lösa små och medelstora företags problem och vid samarbete om lösningar av strukturella problem för särskilt utsatta industribranscher i Norden.

2.12 Byggsektorn

Arbetet med samordning av byggbestämmelser, byggstandarder samt godkännande- och kontrollregler fortlöper kontinuerligt i enlighet med det handlingsprogram för byggsektorn som fastställdes år 1973.

Under år 1976 har bostadsministrarna för första gången sammanträtt inom ministerrådets ram. Härvid beslöt ministrarna att revidera handlingsprogrammet för byggsektorn. Förslag till nytt handlingsprogram har i slutet av år 1976 överlämnats till Nordiska rådet för yttrande vid dess 25:e session.

Samarbetet kommer att gälla frågor inom den egentliga byggsektorn och avses dessutom gälla frågor om bebyggelsemiljö och bostadspolitiska frågor.

Ministerrådet avser att intensifiera det nordiska byggsamarbetet och härvid i första hand verka för ett ökat samarbete vid studier och utarbetande av bestämmelser för t. ex. energihushållning. Samarbetet skall även avse utbyte av idéer och planer om den framtida bebyggelsen, en utvidgad kontaktverksamhet vad gäller erfarenheter och utredningar inom byggområdet och en ökad integration av de nordiska byggmarknaderna, liksom även om det internationella byggsamarbete som de nordiska regeringarna deltar i inom FN-organet ECE.

Inom upphandlingsområdet har nordiska myndigheter avgett remissvar angående ett utkast till gemensamt nordiskt normalkontrakt för entreprenader. Härvid har framkommit att ett närmare nordiskt samarbete bör påbörjas när behov föreligger för revision av bestämmelserna i de nationella entreprenadkontrakten.

2.13 Regionalpolitiskt samarbete

Ministerrådets regionalpolitiska handlingsprogram siktar i första hand till att utvidga samarbetet i fråga om samhällsplanering, samordning av de regionalpolitiska stödinsatserna och konkret samarbete i gränsområdena.

I det hittillsvarande samarbetet har gränsfrågorna prioriterats. Denna satsning kommer också att präglade de närmaste årens verksamhet. Förslaget om en nordisk konvention rörande gränskommunalt samarbete skall ses som ett led i dessa strävanden. Detta förslag väntas efter yttrande av Nordiska rådet träda i kraft inom en snar framtid.

I syfte att främja det gränsregionala samarbetet har olika försöksprojekt inletts. Längst har arbetet kommit med det s. k. glesbygdspolitiska projektet. Det har mynnat ut i en rad förslag till konkreta samlarbetsprojekt.

Under år 1976 påbörjades ett projekt rörande planeringsfrågor i Öresundsregionen. Projektet inriktas under år 1977 på att kartlägga frågor om friluftsliv och fritidsbosättning i regionen.

I det fortsatta arbetet kommer ökat intresse att ägnas samordningen av de regionalpolitiska stödinsatserna i gränsområdena. Som ett led i denna verksamhet kommer en utvärdering av pågående aktiviteter att påbörjas under år 1977 i syfte att vidareutveckla det regionalpolitiska samarbetet.

I samband därmed kommer frågan om en regionalpolitisk fond på Nordkalotten att belysas.

Samarbetet på Nordkalotten inom Nordkalottkommitténs (NKK) ram siktar bl. a. till fördjupad samverkan på det regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska området. En kartläggning av handelsströmmarna och förekommande handelshinder på Nordkalotten beräknas vara färdig under år 1977.

Den regionalpolitiska forskningen är sedan ett par år tillbaka inriktad på frågor som rör mål och medel i regionalpolitiken samt regional planering. Bland de större forskningsprojekten kan nämnas hushållens miljöpreferenser och levnadsvillkor, olika pilotstudier rörande de regionalpolitiska stödmedlens effekter och alternativa mönster för ortssystemens utformning.

2.14 Konsumentfrågor

Samarbetet på konsumentområdet syftar till att stärka konsumenternas ställning i de nordiska länderna samt till ett bättre utnyttjande av de nationella konsumentorganens resurser. Det omfattar bl. a. undersökningar av varor och tjänster, märkningsfrågor, informations- och utbildningsfrågor samt konsumentaspekter på reklam och marknadsföring.

Under år 1976 har arbetet med provningsmetoder för olika konsumentvaror fortsatt. Gemensamma metoder föreligger nu eller förväntas inom snar framtid föreligga för diskmaskiner, hushållskylar och -frysar, köksventilatorer och utombordsmotorer. Vidare föreligger metoder för mätning av buller från hushållsmaskiner. Under arbete är provningsmetoder för spisar och tvättmaskiner samt i viss mån kokkärl och regnkläder.

Samarbetet på undersökningsområdet har också omfattat problem av mer allmän karaktär, såsom produktsäkerhetsfrågor, produkters livslängd och emballagefrågor.

I övrigt har samarbetet under år 1976 bl. a. omfattat ett seminarium om samhällsvetenskaplig konsumentforskning samt ett större projekt om otillbörliga prisjämförelser i reklamen.

2.15 Transport, kommunikation och trafiksäkerhet

Samarbetet inom transport- och kommunikationsområdet har under år 1976 omfattat såväl transporterna mellan de nordiska länderna som utredningar om gemensamma problem.

Mellan Finland, Norge och Sverige finns ett stort antal mellanriksvägar. Det befintliga vägnätet förbättras successivt inom ramen för respektive lands vägbyggnadsprogram. Vidare pågår förberedelser och utredningar för anläggning av ytterligare mellanriksvägar. Regeringsdiskussioner om fasta förbindelser mellan Danmark och Sverige över Öresund förbereds genom utredningar. En utredning har påbörjats om förutsättningarna för färjeförbin-

delser mellan Island, Färöarna och det övriga Norden.

En arbetsgrupp har framlagt förslag om förbättrade tvärgående flygförbindelser mellan de norra delarna av Finland, Norge och Sverige. Arbetsgruppen föreslår i första hand reguljär flygtrafik mellan Luleå och Bodö samt mellan Luleå och Uleåborg.

I STINA-projektet utreds betydelsen av främst trafiklast, undergrund och klimat vid dimensionering av vägar. Slutrapport väntas föreligga under första halvåret 1977. Ett följdprojekt till STINA-undersökningen har påbörjats. NORDKOLT-projektet har till syfte att behandla framtida persontransport-system – särskilt kollektivtrafik – i tätorter av storleksordningen 10 000–200 000 inneånare. Slutrapport beräknas kunna lämnas under första halvåret 1978. Projektet TELEMEDEL syftar till att underlätta handikappades användning av teletjänster genom att främja utveckling och marknadsföring av olika utrustningar. Arbetet väntas bli avslutat under år 1977.

Under år 1976 har tillsatts en utredning med uppgift att översiktligt redovisa vidtagna eller planerade åtgärder i de nordiska länderna avseende trafikförsörjningen i glesbygd.

Nordiska kommittén för transportekonomisk forskning, har under året genomfört konferenser om subsidieformer inom transportområdet, trafikförsörjning i glesbygd och om underlaget för långsiktiga beslut inom trafiksektorn.

Arbetet med enhetliga nordiska vägtrafikregler har under de senaste åren varit en mycket viktig del i det nordiska trafiksäkerhetssamarbetet. Samarbetet har också lett till att gemensamma regler har införts eller kan väntas bl. a. beträffande användning av bilbälte, skyddshjälm för motorcyklister och mopedförare samt nordisk giltighet av körkort. Under år 1976 har startats ett projekt om metoder för insamling och redovisning av olycksdata (projekt MIRO).

2.16 Turistfrågor

Ministerrådet utarbetar f. n. ett handlingsprogram för samarbete om turism inom Norden. Enligt planeringen skall förslag till program, inklusive förslag till organisatorisk form för samarbetet, framläggas under år 1977.

Det praktiska samarbetet inom ministerrådet bedrivs tills vidare av ett särskilt utskott under ministerrådets ställföreträdarkommitté. Ett nära samråd har påbörjats med Nordiska turisttrafikkommittén (NTTK), som är samarbetsorgan för de centrala turistorganen i de nordiska länderna. NTKK kommer vidare att svara för det praktiska genomförandet av flera av de turistprojekt som finansieras över ministerrådets budget.

Ministerrådets projektverksamhet inom detta område har under år 1976 koncentrerats till utbildningsfrågor inom turistbranschen bl. a. ett möte för lärare i ämnen som har anknytning till turistbranschen, arbete med en lärobok för personal inom turistbranschen samt en utredning för bedömning

av intresse och förutsättningar för en gemensam utbildning av företagsledare inom hotell- och restaurangbranschen.

2.17 Bistånd till utvecklingsländer

I syfte att stärka den nordiska samordningen på biståndsområdet har en ämbetsmannakommitté för biståndsfrågor, såväl bilaterala som multilaterala, upprättats.

Under ministerrådets överinseende pågår ett antal gemensamt finansierade biståndsprojekt i Kenya och Tanzania. Det centrala förvaltningsansvaret för projekten ligger för de nordiska ländernas del hos styrelsen för nordiska biståndsprojekt. Kostnaderna för dessa projekt under år 1976 var ca 23 milj. norska kr. Projekten är inriktade på utbildning, lantbruk och Kooperation. I syfte att bl. a. undersöka möjligheterna för fortsatta gemensamma nordiska biståndsaktiviteter har styrelsen tillsatt en permanent samordningsgrupp. Styrelsen för nordiska biståndsprojekt avser föreslå ministerrådet ett nordiskt stöd till Mozambiques jordbruksutveckling på sammanlagt ca 300 milj. norska kr. under tre eller fyra år med början år 1978.

De nordiska länderna har gemensamma representanter i världsbanksgruppen. De nordiska länderna samarbetar också nära inom en rad internationella biståndsorgan främst inom FN:s ram. Samarbetet utmynnar i stor utsträckning i gemensamma ståndpunkter som ger ökad tyngd åt de nordiska ländernas insatser.

2.18 Samarbete i övriga frågor

2.18.1 Kontakter med Färöarnas landsstyre och Ålands landskapsstyrelse

Ministerrådet har tillmötesgått en begäran från Färöarnas landsstyre och Ålands landskapsstyrelse om att, utan rösträtt, kunna delta i ministerrådsmöten m. m. där frågor av intresse för de självstyrande områdena behandlas samt att löpande bli orienterade om ministerrådets beslut och om åtgärder som har vidtagits som följd härav. Det förutsätts att de färöiska och åländska representanterna vid ifrågavarande möten ingår i den ordinarie danska respektive finländska delegationen.

2.18.2 Jämställdhetsfrågor

Den nordiska kontaktgruppen för jämställdhetsfrågor har under år 1976 fortsatt och utvidgat sin verksamhet. I kontaktgruppens regi hölls i juni ett seminarium om jämställdhet i arbets- och familjeliv. En utredning rörande lagstiftning om jämställdhet mellan kvinnor och män har genomförts. Mot bakgrund av denna utredning planeras ett seminarium under år 1977. Dessutom planeras ett projekt rörande jämställdhet och massmedia och ett symposium om könsroller i utbildningen.

2.18.3 *Nordisk kommunal rösträtt*

Ministerrådet beslöt i oktober 1975 i princip om utformningen av en reform innebärande nordisk kommunal rösträtt och valbarhet. Island har dock ännu ej tagit ställning till frågan. Reformen har genomförts i Finland och Sverige med verkan från och med kommunalvalen 1976. Den innebär att nordiska invandrare som under en viss minimiperiod, dock högst tre år, har haft fast bostad i inflyttningslandet får rösträtt och blir valbara vid kommunala val.

2.18.4 *Multinationella företag*

Ministerrådets utredning om de multinationella företagens roll i de nordiska ländernas ekonomi påbörjades 1976 som ett nordiskt projekt med en av ministerrådet inrättad kontaktgrupp som styrningsgrupp. Arbetet sker i kontakt med arbetsmarknadens parter. Utredningen väntas vara färdig år 1978.

2.19 **Kontakterna med Nordiska rådet**

De nordiska statsministrarna avser i fortsättningen regelbundet sammanträffa med Nordiska rådets presidium.

Nordiska rådets presidium och ministerrådet har under år 1976 bl. a. diskuterat de kontaktformer som har etablerats mellan Nordiska rådet och nordiska ministerrådet. Efter förberedande diskussioner mellan Nordiska rådets sekreterarkollegium och samarbetsministrarnas ställföreträdarkommitté beträffande den interna informationsutväxlingen mellan Nordiska rådets och nordiska ministerrådets organ har presidiet och ministerrådet enats om riktlinjer för samarbetet.

Under år 1976 har det hållits två möten mellan Nordiska rådets presidium och nordiska ministerrådet. Det har även hållits två möten mellan Nordiska rådets budgetkommitté och nordiska ministerrådet. Det första mötet ägde rum i februari och behandlade ministerrådets allmänna budget för år 1977. Mot bakgrund av de kommentarer och förslag som framkom vid mötet företog ministerrådet ett antal ändringar innan budgeten fastställdes i mars. Det andra mötet ägde rum i november och behandlade fördelningen av projektmedel för år 1977 inom de tidigare beslutade ramarna. Under året har det hållits följande möten mellan Nordiska rådets utskott och medlemmar av nordiska ministerrådet.

Juridiska utskottet – justitieministrarna

Kulturutskottet – kultur- och undervisningsministrarna

Social- och miljöutskottet – socialministrarna

Trafikutskottet – trafikministrarna

Ekonomiska utskottet – industriministrarna

Nordiska rådets sekreterarkollegium, nordiska ministerrådets ställföreträdarkommitté och sekretariatscheferna vid ministerrådets sekretariat har haft två sammanträden.

2.20 Kontakter med arbetsmarknadens parter

Kontakterna mellan ministerrådet och arbetsmarknadens parter har vidareutvecklats under år 1976. Parterna har bl. a. fungerat som remissorgan för ministerrådet vid utarbetandet av ministerrådets program för samarbetet på arbetsmiljöns respektive social- och hälsovårdens områden. Överläggningar mellan ministerrådet i sammansättning av arbetsmiljöministrarna respektive social- och hälsovårdsministrarna och arbetsmarknadens parter ägde rum den 8 november 1976. Parterna bereddes härvid tillfälle att lämna sina synpunkter på utkastet till nyss nämnda program.

Arbetsmarknadens parter har även utgjort remissorgan för nordiska ministerrådet i andra frågor. Flera av ministerrådets projekt genomförs också i kontakt med arbetsmarknadens parter. Ministerrådet ställer sig positivt till en fortsatt utbyggnad av kontakterna med arbetsmarknadens parter. Det är i samtliga deltagande parters intresse att kontakterna sker i sådana former, som möjliggör ett smidigt och effektivt nordiskt samarbete, samt att de deltagande institutionernas särdrag och arbetsuppgifter beaktas. Mot denna bakgrund har ministerrådet den 2 december 1976 fastställt närmare riktlinjer för kontakterna på olika nivåer.

3. Ministerrådets förslag till budget för år 1978 m. m.

Jag redogör inledningsvis för utfallet av ministerrådets budget för 1975 och 1976 samt för budgeten för 1977.

Ministerrådets verksamhet under 1975 gav ett bokföringsmässigt överskott på 2 621 011 norska kr. Av dessa har ministerrådet beslutat utnyttja sammanlagt 713 000 norska kr. för tilläggsanslag till 1976 års budget, främst för att täcka vissa oförutsedda kostnader. Återstoden 1 908 011 norska kr. har krediterats medlemsländerna. Detta har skett genom att medlemsländernas bidrag till 1977 års budget har reducerats i motsvarande mån.

Även 1976 års budget har gett ett bokföringsmässigt överskott. Räken-skaperna för 1976 har emellertid ännu inte godkänts och överskottets storlek är således ännu inte fastställd. Enligt gällande bestämmelser skall det överskott som kvarstår vid utgången av 1977 då krediteras länderna.

I mars 1976 fastställde nordiska ministerrådet sin allmänna budget för år 1977. Denna budget omfattar utgifter om totalt 28,1 milj. norska kr., varav 17,4 milj. avser medel för projekt, 1,1 milj. medel för institutioner samt sammanlagt 9,6 milj. medel för sekretariatet i Oslo. I samband med budgetförslaget fastställdes också s. k. indikativa ramar för projektverksam-

heten på olika områden. Senare har ministerrådet beviljat medel till konkreta projekt inom dessa ramar.

Sedan budgeten för 1977 fastställdes har flera nya projekt aktualiserats. Ministerrådet anser det angeläget att vissa projekt som är av brådskande natur och inte kunde förutses när budgeten fastställdes genomförs eller påbörjas redan under 1977. Ministerrådet avser därför senare fatta beslut om ett tilläggsanslag till 1977 års budget. Detta avses i första hand finansieras med överskottet från år 1976. I den mån detta överskott inte är tillräckligt avses återstoden täckas genom bidrag från de nordiska länderna.

Jag övergår nu till ministerrådets budget för 1978.

Ministerrådet har den 24 mars 1977 enats om en budget för år 1978 på 49 353 000 norska kr. vilket är en ökning i förhållande till år 1977 på ca 21,2 milj. norska kr. Av utgifterna avses 2 669 000 täckas genom sekretariatets inkomster under 1978 av räntor och av avgifter som de anställda har att erlagga i stället för norsk inkomstskatt. Återstoden på 46 684 000 norska kr. avses bli täckt genom bidrag från de nordiska länderna.

Av utgifterna gäller 25,0 milj. norska kr. medel för projekt, 13,8 milj. medel för institutioner och 10,6 milj. kostnaderna för sekretariatet i Oslo.

Beträffande projektmedel har ämbetsmannakommittéerna inkommit med ansökningar om tillsammans 36,6 milj. norska kr. Det belopp ministerrådet har enats om, 25 milj. norska kr., är ca 7,6 milj. norska kr. högre än år 1977. Ministerrådet har räknat med en genomsnittlig prisökning på 8 % mellan 1977 och 1978. Den volymmässiga ökningen blir således ca 33 %. Medlen skall täcka kostnaderna för såväl fortsättning av pågående projekt som igångsättning av nya projekt under 1978. De medel som hålls i reserv är avsedda för projekt som kan bli aktuella senare under 1978. Med tanke på verksamhetens omfattning och på att budgeten fastställs lång tid före budgetåret har reserven ökats.

Samtidigt med budgetförslaget fastställer ministerrådet, som förut nämnts, indikativa ramar för de olika områdena. Med ledning av dessa skall ämbetsmannakommittéerna utarbeta ansökningar till de konkreta projekten. För huvuddelen av dessa beviljar ministerrådet medel strax före budgetårets början.

De indikativa ramar ministerrådet har angivit för de olika områdena 1977 och 1978 framgår av följande uppställning. Kostnaderna har angetts i 1977 års beräknade prisnivå. För 1978 finns en särskild reserv på 1 720 000 norska kr. motsvarande 8 % av projektmedlen, vilken är avsedd att täcka prisökningen mellan 1977 och 1978.

	1977	1978
Allmänna utredningar	–	200
Socialpolitik	1 712	2 100
Arbetsmarknad	1 819	1 950
Arbetsmiljö	963	1 600
Miljövård	1 605	1 620
Jämställdhet mellan män och kvinnor	150	200
Handelspolitik	268	270
Industri- och energiforskning	2 622	2 800
Kärnsäkerhet	–	2 000
Byggsektorn	1 284	1 500
Regionalpolitik generellt	1 659	1 800
Regionalpolitik Nordkalotten	428	600
Skogsforskning	291	–
Konsumentfrågor	2 033	2 035
Samfärdsel	588	} 1 550
Nordkolt	374	
Stina	11	
Trafiksäkerhet	–	400
Turism	428	430
Turism Nordkalotten	214	225
Summa projekt	16 399	21 280
Prisökning	–	1 720
Reserv	1 000	2 000
Summa	17 399	25 000

Medel för institutioner har tagits upp med 13,8 milj. norska kr. mot ca 1,1 milj. norska kr. år 1977. Budgeten för 1977 upptog bara två gemensamma institutioner – nordiska drogforskningsorganet och nordiska läkemedelsnämnden. De flesta gemensamma nordiska institutioner utanför kulturområdet finansierades direkt genom nationella bidrag i olika former. Ministerrådet har under år 1975 uppdragit åt sekretariatet att utreda frågan om införande av flera institutioner på ministerrådets allmänna budget. Mot bakgrund av en första utredning som lades fram i april 1976 och remissvar från 11 närmare studerade institutioner beslöt ministerrådet att, från och med 1978 års budget, införa ytterligare fyra institutioner på ministerrådets allmänna budget. Dessa institutioner är Nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg, Nordiska institutet för odontologisk materialprovning i Oslo, samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning samt Nordiska skogsarbetsstudiers råd, de båda senare i Köpenhamn.

Ministerrådet ser detta som ett första steg och avser senare överväga införande av fler nordiska institutioner. Härigenom kan man bl. a. uppnå en större överskådlighet över det nordiska samarbetet, större möjligheter till samordning av arbetet, till prioritering och till rationalisering.

Medlen till institutioner fördelar sig på följande sätt i tusen norska kronor. Jag anger också kostnaden för 1977 och det anslag resp. institution begärt för 1978.

	1977	Insti- tutionen	1978 Minister- rådet
Nordiska samarbetsorganet för drogforskning	400	476	247
Nordiska läkemedelsnämnden	610	800	691
Nordiska hälsovårdshögskolan	3 097	5 600	4 600
Nordiska institutet för odontologisk materialprovning	4 232	4 407	4 407
Samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning	-	1 218	796
Nordiska skogsarbetsstudiers råd	1 638	1 891	1 891
Lönereserv m. m.	97	-	1 150
Summa	-	14 392	13 782

Det angivna beloppet för nordiska hälsovårdshögskolan är ett genomsnitt av anslaget för budgetåret 1976/77 och det föreslagna anslaget för budgetåret 1977/78. Medlen för samarbetsorganet för drogforskning avser bara första halvåret 1978. I avvaktan på ministerrådets beslut om eventuell fortsättning av verksamheten efter den 1 juli 1978 har medel för andra halvåret 1978 tillförts lönereserven. Vad beträffar samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning finns inget jämförbart belopp för 1977.

Genom att Nordiska institutet för odontologisk materialprovning och Nordiska hälsovårdshögskolan införs på ministerrådets budget kommer de särskilda anslagen för dessa institutioner under femte huvudtiteln att utgå från och med budgetåret 1978/79.

Beträffande Nordiska hälsovårdshögskolan har ministerrådet även fattat beslut om en väsentlig omorganisering av verksamheten.

Skolans verksamhet regleras genom avtal mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige (prop. 1972:1 bil. 13 s. 136, SU 1962:11, rskr 1962:11 samt prop. 1965:1 bil. 7 s. 379 f., SU 1965:5, rskr 1965:5).

Vid skolan anordnas kurser för läkare, tandläkare, ingenjörer verksamma inom den allmänna hälsovården, hälsovårdsinspektörer och sjukhusadministratörer. Verksamheten har hittills förskottsvis finansierats över den svenska statsbudgeten.

De senaste budgetåren har verksamheten omfattat 13 kursmånader. En av styrelsen för Nordiska hälsovårdshögskolan tillsatt arbetsgrupp lade våren 1973 fram förslag om högskolans framtida verksamhet. Med hänsyn till bl. a. de synpunkter som kom fram vid remissbehandlingen utsåg de nordiska regeringarna våren 1974 ledamöter i en nordisk arbetsgrupp med uppgift att lägga fram definitivt förslag till utbyggnad av högskolan. Arbetsgruppen överlämnade i november 1975 betänkandet Nordiska hälsovårdshögskolans framtida verksamhet. I avvaktan på ställningstagande till arbetsgruppens förslag och till den framtida finansieringen av högskolan har hittills gällande avtal förlängts att gälla t. o. m. den 31 december 1977 och medelsbehovet

för det svenska budgetåret 1977/78 har beräknats för oförändrad verksamhetsnivå, dvs. till 2 607 000 svenska kr. (prop. 1976/77:100 bil. 8 s. 149).

I betänkandet om Nordiska hälsovårdshögskolans framtida verksamhet läggs bl. a. fram förslag om en högre nordisk utbildning som skall stå öppen för flera olika yrkeskategorier verksamma inom hälso- och sjukvården och angränsande områden. Vidare föreslås att hälsovårdshögskolan tillförs resurser för tillämpad forskning som bör bedrivas i samråd med andra myndigheter m. fl. inom de nordiska länderna.

Betänkandet har remissbehandlats i de nordiska länderna. Remissinstanserna har i huvudsak varit positiva till arbetsgruppens förslag.

I november 1976 har nordiska ministerrådet fattat beslut om att Nordiska hälsovårdshögskolan skall inleda en omorganiserad verksamhet i huvudsaklig överensstämmelse med arbetsgruppens förslag fr. o. m. den 1 januari 1978, under förutsättning att medel anvisas för den utökade verksamheten i ministerrådets budget för år 1978.

Utbyggnaden kommer att ske gradvis under flera år. Ministerrådets budget för 1978 innebär en utökning av personalen för högskolan från f. n. 9 1/2 till 11 tjänster under första halvåret 1978 och 13 tjänster under andra halvåret. För undervisningsverksamheten beräknas en basorganisation med sex forskartjänster i form av tre professorer, en docentur och två forskarassistenttjänster. Härutöver beräknas medel för gästföreläsare som skall svara för en stor del av antalet lärartimmar per år.

Skolan skall liksom hittills förestås av en professor. För att biträda föreståndaren med administrativa och samordnande uppgifter inrättas en tjänst vid skolan som byrådirektör.

Kostnaderna för ministerrådssekretariatet i Oslo stiger från 9,6 milj. norska kr. till 10,6 milj. Denna ökning beror främst på beräknade löneökningar för personalen och andra kostnadsökningar. Dessutom avses personalen utökas med två handläggare, varav en för i första hand frågor inom byggsektorn, samt en kassör. Efter detta uppgår sekretariatets personal till sammanlagt 35 personer.

4. Föredraganden

Jag har kortfattat redogjort för det nordiska samarbetet under 1976 inom ramen för nordiska ministerrådet. En mera utförlig redogörelse har lämnats i den berättelse rörande det nordiska samarbetet, som ministerrådet har överlämnat till Nordiska rådet.

I den deklaration regeringen avgav vid sitt tillträde underströks att det nordiska samarbetet skulle vidareutvecklas. De nordiska länderna har också unika förutsättningar för ett närmare samarbete. Där finns en stark känsla av samhörighet, i många stycke gemensam historia och gemensamma traditioner, likartat synsätt på social och ekonomisk utveckling, till stor del

språklig släktskap, starka personliga band över gränserna osv.

Det nära och förtroendefulla samarbetet mellan parlamentens representanter i Nordiska rådet och regeringarna i ministerrådet har på ett avgörande sätt bidragit till att det nordiska samarbetet har utvecklats gynnsamt. Av väsentlig betydelse har vidare varit de okonventionella formerna för samarbetet och dess pragmatiska utveckling. Institutionaliseringsen av det nordiska samarbetet har aldrig varit en förgrundsfråga. De direkt kända behoven har varit styrande för samarbetets innehåll och former.

Man har på så sätt undgått mycket av den byråkratisering som lätt utvecklas i internationellt samarbete. Å andra sidan har det nordiska samarbetet blivit ganska svåröverskådligt. Det är mot den bakgrunden man skall se ministerrådets ambition att utarbeta ett sammanhållande program för det nordiska samarbetet.

Under år 1976 har det nordiska samarbetet inom ministerrådets ram utvecklats och befästs ytterligare. Avtalet om den nordiska investeringsbanken har trätt i kraft och att banken har inlett sin verksamhet. Den nordiska miljöskyddskonventionen har också trätt i kraft under år 1976. Ministerrådet har även lagt fram förslag för Nordiska rådet om handlingsprogram för samarbetet på det socialpolitiska området, på arbetsmiljöområdet samt inom byggsektorn. Genom det förslag till konvention om gränskommunalt samarbete som har lagts fram läggs en grundval för ett närmare samarbete i gränsregionerna. Till de mest väsentliga näraliggande uppgifterna för samarbetet hör enligt min mening frågorna om energi- och resurshushållning. Ett treårigt program för forskning, utveckling och teknologiförmedling på energiområdet har påbörjats i år. Den första fasen av den nordiska råvaru- och resursutredningen har avslutats med en redovisning av den faktiska situationen. Jag anser det angeläget att det fortsatta samarbetet snabbt förs fram till en precisering av de områden där ett djupare samarbete är möjligt.

Innan jag redogör för budgeten för år 1978 vill jag nämna något om budgetarna för de närmast föregående åren. Ministerrådets verksamhet under åren 1975 och 1976 har lett till bokföringsmässiga överskott. Det odisponerade överskottet från år 1975 har krediterats de nordiska länderna. Det överskott från år 1976 som kvarstår vid utgången av år 1977 skall enligt gällande regler då krediteras länderna. I budgeten för år 1977 har 17,4 milj. norska kr. avsatts för olika projekt. Sedan budgeten fastställdes har flera nya projekt aktualiserats. Ministerrådet anser att vissa av dem är så angelägna att de bör genomföras eller påbörjas redan under år 1977. Ministerrådet avser därför senare fatta beslut om ett tilläggsanslag till 1977 års budget. Detta avses i första hand finansieras med överskottet på budgeten för år 1976 och, om inte detta överskott är tillräckligt, genom nationella bidrag.

Jag övergår nu till att behandla budgeten för år 1978.

För projektverksamheten under budgetåret 1978 har de olika ämbetsmannakommittéerna och vissa andra samarbetsorgan ansökt om sammanlagt 36,6 milj. norska kr. Efter överläggningar med Nordiska rådets budgetkom-

mitté beslöt ministerrådet den 24 mars 1977 om en totalram på 25 milj. norska kr., vilket innebär en ökning med ca 7,6 milj. norska kr. jämfört med år 1977. Med den prisökning som ministerrådet räknar med motsvarar detta en volymökning på 33 %. Ministerrådet har angivit indikativa ramar om 23 milj. norska kr. för projektverksamheten på olika områden och dessutom en reserv på 2 milj. norska kr., vilken är avsedd för nya projekt som aktualiseras under året. Denna reserv har gjorts större än föregående års reserv bl. a. med tanke på verksamhetens omfattning och att budgeten fastställs långt före budgetårets början. Ministerrådet får härigenom ökad handlingsfrihet. Härtill kommer en särskild reserv på 8 % för beräknade prisökningar mellan åren 1977 och 1978.

Vid fördelningen av medlen har ministerrådet ställt ökade resurser till förfogande på de tre områden där ministerrådet nyligen har lagt fram förslag till handlingsprogram. Ramen för arbetsmiljöområdet har således ökat från 0,9 milj. norska kr. 1977 till 1,6 milj. år 1978. För byggsektorn har ramen satts till 1,5 milj. samtidigt som sekretariatet har förstärkts med en permanent handläggare för dessa frågor. För det socialpolitiska samarbetet har ramen angivits till 2,1 milj. norska kr. och dessutom har en betydande utvidgning av verksamheten skett vid den nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg. En fortsatt satsning har skett på de områden där ministerrådet beslutade om den största ökningen för år 1977. För arbetsmarknadssamarbetet har ramen sålunda satts till 1,95 milj. norska kr. och för samarbetet rörande forskning och utveckling på energiområdet till 2,8 milj. En ram på 2,0 milj. norska kr. har angivits för projekt på kärnsäkerhetsområdet.

De medel som är avsedda för nordiska institutioner har ökat betydligt – från ca 1 milj. norska kr. till 13,8 milj. Detta hänger samman med att ministerrådet har beslutat införa fyra institutioner, som tidigare har finansierats direkt från nationella budgetar, på ministerrådets budget. Genom att på detta sätt samla gemensamma nordiska institutioner på en budget skapar man större överskådlighet och bättre redovisning av det nordiska samarbetet och tillmötesgår därmed ett önskemål från Nordiska rådet. Härigenom skapas också förutsättningar för bättre prioritering och samordning av de olika samarbetsområdena och för rationalisering. Jag anser det angeläget att detta arbete fortsätter. För en av institutionerna – Nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg – har ministerrådet beslutat om en större omorganisation och utvidgning av verksamheten. Denna innebär att skolans verksamhet inriktas på en högre utbildning som står öppen för flera olika yrkeskategorier inom sjuk- och hälsovården och angränsande områden. Vidare skall skolan ges resurser för tillämpad forskning.

Medlen för ministerrådets sekretariat i Oslo anges. inkl. reserv för väntade löneökningar, till 10,6 milj. norska kr., vilket är en ökning med en milj. kr. jämfört med 1977. Ökningen består främst av beräknade löneökningar och vissa andra kostnadsökningar. Härtill kommer att sekretariatets personal utökas med två handläggare och en kassör.

Totalt uppgår kostnaderna för ministerrådets allmänna budget under år 1978 till 49 353 000 norska kr. Från detta belopp skall avdrag göras för sekretariatets beräknade inkomster under samma år vilka uppskattas till 2 669 000 norska kr. Återstoden, som skall täckas med nationella bidrag, omfattar sålunda 46 684 000 norska kr.

Ländernas bidrag till ministerrådets budgetar betalas enligt en fördelningsnyckel grundad på förhållandet mellan ländernas bruttonationalprodukter. I december 1975 fastställde ministerrådet följande fördelning för åren 1977-1979: Danmark 23,4 %, Finland 15,8 %, Island 0,9 %, Norge 17,0 % och Sverige 42,9 %. Sveriges andel (42,9 %) av de nationella bidragen utgör 20 027 436 norska kr., vilket enligt nuvarande växelkurs motsvarar 16 092 044 svenska kronor.

Medlen bör anvisas i statsbudgeten för budgetåret 1977/78. Då nordiska ministerrådets budget avser kalenderåret 1978, kan det svenska bidraget delvis komma att behöva betalas ut efter det svenska budgetårets utgång.

5. Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

till *Nordiska ministerrådets allmänna budget* för budgetåret 1977/78 anvisa ett förslagsanslag av 16 092 000 kr.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

6. Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

